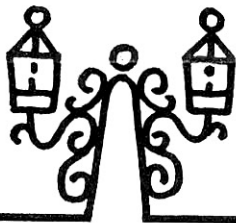

Puodisto Panu Oulussa

Sain äskettäin pöydälleni Oulun kartan vuodelta 1888 tai oikeammin sen valokuvakopion valokopion. Sen toi nimi-merkkiä ennenkin avustanut varakonsuli **Ali Byström**, jolle nämä Oulun asiat ovat käyneet vuosi vuodelta aina vain rakkaammiksi.

Karttaan liittyy Förklaring-Selitys a:sta z:aan, residencistä 1. lääninhallituksesta bränneri-polttimeen.

Ali Byström kiinnitti ensimmäiseksi huomioni "ällään": Bazar. Puodisto. Voitteko arvata, mitä se normaali (oululais) kielellä tarkoittaa? Minulla taisi kyllä heti välähtää, mutta aivan varma en ole: Narikka! Tietysti Narikka. Nuorille ja uusoululaisille täytyy selittää, että Narikka sijaitsi Keskuskentän kaakkoispuolella, oikeastaan hyvin kauan -kulmassa, sillä sen luoteisnurkka työntyi itse kentälle aivan juoksuradan reunaan. Me vanhat kentänkiertäjät senkin hyvin muistamme.

Sanakirjan mukaan narikka = narikka tarkoittaa kaupustelijoiden puoteja sisältävää rakennus (ryhmää), tarkoitetaan myös käytettyjen (vaate) tavaroiden osto- ja myyntiliikettä. Sillä on yhtymäkohta venäjänkieliseen sanaan, jonka merkitys on "torilla". Oulun Narikassa myytiin vaatetavaraa. Muistan ostaneeni sieltä ainakin yhdet housut, olisiko ollut juoksukampraati Pikkaraisen Epalta, ja ne olivat kyllä uudet.

□ □ □

Oulun kartassa 1888 sillä paikalla on Bazar. Puodisto. Basaari! Eikö soikin somasti korvassa! Mutta Puodisto se vasta somasti soi: **Puodisto**. Mikä mainio sana ja jo 98 vuotta sitten. Miksi ihmeessä sana ei ole jäänyt elämään! Niin tuttu sana kuin puoti on ollut ja on toki vieläkin monelle lukijalle. Jos sana olisi "ot-

tanut tulta", joku viisas olisi huomannut sen ja se olisi päässyt Nykysuomen sanakirjaan ja meillä ehkä nyt olisi markettien tilalla puodistoja.

Yrittiköhän kuuluisa **Kustaa Vilkuna** aikoinaan istuttaa marketin paikalle sanan puh-to. Ei onnistunut, mutta olisipa tiennyt ehdottaa puodistoa.

Monta muutakin nimeä, nimitystä sisältyy p.o. karttaan, vaikka ehkä enemmän lystikästä kuin nykytarkoituksiin soveltuva. Lääninvankila esim. on Cellfängelse. Koppivankila. (Ei kai sentään Kopisto!) Vanha lääninsairaala, Länelasarett, on suomennettu sanalla Sairashuoneusto. "Vanha lääni" oli Rysän — eli Poltimo — eli Sairaalasaassa, joka 1888 näyttää sopuisasti peittyvän yleisnimen Hupisaa-ret alle. Niiden länsipuolella olevilla saarilla on kuitenkin omat nimensä: Kiikku-, Paratiisi-, Saha-saari, Pakola (Ainola) ja Plaatansaari.

□ □ □

Menegen on kartassa maneissi. Olen kyllä kuullut puhuttavan sekä Maneesista ja Manneesista että Manniisista, mutta en kyllä koskaan Maneisista. Kirjoitan erisnimen tavoin, koska kysymys oli talon nimestä.

1850-luvulla reservikasariksi rakennettu Maneesi sijaitsi nyk. Heinätorinkoulun tontilla Torikadun ja Peltokadun kulmassa, pitkä sivu pitkin Peltokatua. Siitä tuli sitten 1870-luvulla suosittu "seuratalo", pitopaikka, teatteri yms. 1916 siihen tuli venäläistä sotaväkeä valvomaan, etteivät saksalaiset nousisi maihin Oulussa. V. 1918 valkoiset riisuvat venäläiset aseista. Talosta tuli taas teatteritalo, jona se toimi kohtalokkaaseen palopäiväänsä 1922 saakka.